

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO-4101-001-02/2014

P/14/050

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/050 – Nadzór nad funkcjonowaniem ferm zwierząt
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Wojciech Domagalski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89421 z 10 lutego 2014 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Gnieźnie, ul. Kiszowska 8, 62-200 Gniezno (dalej: Inspektorat)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Magdalena Całka-Zobel, Powiatowy Lekarz Weterynarii [Dowód: akta kontroli str. 3]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, sprawowanie przez Powiatowego Lekarza Weterynarii, w latach 2011-2013, nadzoru weterynaryjnego nad funkcjonowaniem ferm zwierząt² z terenu powiatu gnieźnieńskiego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powiatowy Lekarz Weterynarii objął kontrolą wszystkie funkcjonujące na terenie jego działania wielkoprzemysłowe ферmy trzody chlewnej oraz zwierząt futerkowych. Ponadto, każdego z lat 2011-2013, skontrolował co najmniej 5% pozostałych ferm trzody chlewnej oraz ferm drobiu. Nadzór nad fermami zwierząt, Powiatowy Lekarz Weterynarii sprawował zgodnie z zaleceniami Głównego Lekarza Weterynarii oraz Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. Nie przeprowadził jednak, w 2012 r., kontroli weterynaryjnej jednego gospodarstwa utrzymującego zwierzęta futerkowe.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1 Zadania realizowane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w odniesieniu do funkcjonowania ferm zwierząt

Opis stanu faktycznego

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego, w latach 2011-2013, funkcjonowało odpowiednio: 2.389, 2.133 i 2.084 ferm trzody chlewnej (w tym po dwie wielkoprzemysłowe), 40, 41 i 46 ferm drobiu (w tym po pięć wielkoprzemysłowych) oraz 20, 20 i 19 ferm zwierząt futerkowych (w tym po 17 wielkoprzemysłowych).

[Dowód: akta kontroli str. 5-18, 19-244, 738]

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Gospodarstw utrzymujących: świnie, drób i zwierzęta futerkowe.

Powiatowy Lekarz Weterynarii, w każdym z lat 2011-2013, przeprowadził kontrole wszystkich wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej i zwierząt futerkowych. Spośród pięciu wielkoprzemysłowych ferm drobiu, kontroli weterynaryjnej, w latach 2011-2012, poddano cztery farmy (trzy w 2011 r. i jedna w 2012 r.). W 2013 r. na żadnej z wielkoprzemysłowych ferm drobiu takiej kontroli nie przeprowadzono. Według zaleceń Głównego Lekarza Weterynarii, nie było obowiązku corocznego kontrolowania wszystkich wielkoprzemysłowych ferm drobiu. Ogółem w latach 2011-2013, przeprowadzono 337 kontroli ferm trzody chlewnej (odpowiednio 119, 110 i 108), 52 kontrole ferm drobiu (odpowiednio 16, 22 i 14) oraz 131 kontroli ferm zwierząt futerkowych³ (odpowiednio 34, 40 i 57).

[Dowód: akta kontroli str. 5-18, 19-244, 342-344, 382-453]

W latach 2011-2013, Powiatowy Lekarz Weterynarii sprawując nadzór nad funkcjonowaniem ferm trzody chlewnej, drobiu oraz zwierząt futerkowych z terenu powiatu gnieźnieńskiego, stosował się do zaleceń Głównego Lekarza Weterynarii oraz Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w tym zakresie. Spełnił m.in. wymóg corocznego objęcia kontrolą co najmniej 5% ferm trzody chlewnej i drobiu z terenu powiatu, a także prowadzenia kontroli dobrostanu zwierząt. Kontrolą nie objął jednak, w 2012, jednej farmy zwierząt futerkowych roślinożernych⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 382-453, 465-508, 606-735, 738]

Powiatowy Lekarz Weterynarii, na każde z lat 2011-2013, sporządził plany kontroli, w których uwzględniono kontrole ferm świń, drobiu i zwierząt futerkowych. Podstawą ich sporządzenia były przede wszystkim wytyczne instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii⁵. Typując gospodarstwa do kontroli stosowano losowy (ok. 50%) oraz celowy (pozostała część) dobór podmiotów. Przy doborze celowym kierowano się m.in.: wielkością pogłowia, zmianą liczebności stad, zmianą właściciela gospodarstwa lub personelu obsługującego zwierzęta, wynikami kontroli dobrostanu zwierząt z roku ubiegłego, liczbą padłych zwierząt w poprzednim roku.

[Dowód: akta kontroli str. 358-381]

W 2011 r., Powiatowy Lekarz Weterynarii nie przeprowadził doraźnej kontroli żadnej z ferm. W latach 2012-2013 przeprowadzono natomiast pięć takich kontroli - po jednej fermie świń i drobiu w 2012 i 2013 r. oraz jednej farmy zwierząt futerkowych w 2013 r. Przedmiotem tych kontroli było:

- farmy drobiu – na zlecenie Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii dokonano weryfikacji liczby podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Powiatowego Lekarza Weterynarii i do rejestru wpisano jeden podmiot (2012 r.); na zlecenie Zastępcy Głównego Lekarza Weterynarii monitorowano wodę stosowaną w pojeniu drobiu, w celu wykrycia w niej obecności antybiotyków; w żadnej z pobranych i przebadanych próbek wody nie stwierdzono obecności antybiotyków i innych substancji przeciwbakteryjnych (2013 r.),
- farmy trzody chlewnej – na podstawie otrzymanej informacji (wniosku) przeprowadzono kontrolę w zakresie znakowania i traktowania zwierząt, która nie wykazała nieprawidłowości w tym zakresie (2012 r.); na zlecenie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w jednej z ferm przeprowadzono kontrolę w zakresie stosowania antybiotyków, polegającą m.in. na pobraniu i zbadaniu

³ Zrealizowany tym samym został wniosek pokontrolny NIK sformułowany w tym zakresie w wystąpieniu pokontrolnym z 1 czerwca 2011 r. (LPO-4114-02-02/2011, I/11/003).

⁴ Gospodarstwo utrzymujące szynszyle.

⁵ Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii z 23 sierpnia 2010 r. w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt oraz raportowania o przeprowadzonych kontrolach gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt z elementami zwalczania chorób zakaźnych (sygnatura GIWz.400/Aw-46/2010).

próbek pasz i wody; w zbadanych próbkach nie stwierdzono obecności antybiotyków i innych substancji przeciwbakteryjnych (2013 r.),

- fermy zwierząt futerkowych – na zlecenie Zastępcy Głównego Lekarza Weterynarii sprawdzono warunki chowu i dobrostanu zwierząt futerkowych na jednej fermie, nie stwierdzając w tym zakresie żadnych nieprawidłowości (2013 r.).

[Dowód: akta kontroli str. 417-440, 441-416]

Zakres przedmiotowy kontroli Powiatowego Lekarza Weterynarii obejmował m.in.: warunki weterynaryjne, dokumentację leczenia zwierząt oraz dobrostan zwierząt. W fermach trzody chlewnej i drobiu, sprawdzano zgodność minimalnych warunków utrzymania zwierząt z wymaganiami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej⁶. W fermach zwierząt futerkowych, przedmiotem kontroli były też warunki transportu zwierząt (m.in. oznakowanie transportu, czystość i szczelność pojazdów i kontenerów) oraz stosowanie i wykorzystanie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego³.

[Dowód: akta kontroli str. 332-336, 338-341, 606-735, 738]

Kontrole Powiatowego Lekarza Weterynarii wykazały nieprawidłowości polegające m.in. na:

- w fermach trzody chlewnej - niezgodności stanu faktycznego zwierząt i zapisów w księdze rejestracji z danymi w systemie IRZ⁷, przekroczeniu stężenia amoniaku, zbyt niskim natężeniu światła,
- w fermach zwierząt futerkowych – braku procedur usypiania zwierząt, niezawiadomianiu Powiatowego Lekarza Weterynarii o terminach usypiania oraz braku możliwości stałej obserwacji zwierząt podczas ich usypiania, braku procedur postępowania z karmą, braku kontroli jakości karmy i zapisów monitorowania temperatury karmy, braku środków dezynfekcyjnych, braku książki leczenia zwierząt, braku procedur zabezpieczenia przed ptakami, gryzoniami i owadami, braku procedur postępowania z materiałem do utylizacji.

W fermach drobiu, kontrole weterynaryjne nie wykazały nieprawidłowości.

[Dowód: akta kontroli str. 331-341, 783-795]

W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości w kontrolowanych gospodarstwach utrzymujących zwierzęta, Powiatowy Lekarz Weterynarii, zgodnie z postanowieniami art. 19f ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej⁸, sporządzał wnioski, zalecenia pokontrolne lub – w uzasadnionych przypadkach - wydawał decyzje. Realizację wniosków i zaleceń, Powiatowy Lekarz Weterynarii monitorował poprzez kontrole sprawdzające oraz analizę dokumentacji przekazanej przez skontrolowany podmiot prowadzący gospodarstwo utrzymujące zwierzęta. Zalecenia i wnioski Powiatowego Lekarza Weterynarii zostały zrealizowane.

[Dowód: akta kontroli str. 462-492]

Ustalenia kontroli Powiatowego Lekarza Weterynarii dokumentowano protokołami, sporządzonymi według listy kontrolnej SPIWET – gospodarstwo utrzymujące zwierzęta. Protokoły te zawierały wszystkie elementy wskazane w art. 19d ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej³.

[Dowód: akta kontroli str. 493- 569, 606-735]

Wszystkie ww. kontrole były przeprowadzone jednoosobowo. Stan zatrudnienia oraz liczba zadań do realizacji, jak podała Powiatowy Lekarz Weterynarii, nie pozwalały na prowadzenie kontroli przez zespoły wieloosobowe.

[Dowód: akta kontroli str. 455]

⁶ Dz. U. Nr 56, poz. 344 ze zm.

⁷ Identyfikacja i Rejestracja Zwierząt.

⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 ze zm.

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Powiatowy Lekarz Weterynarii nie przeprowadził w 2012 r. kontroli weterynaryjnej jednego gospodarstwa utrzymującego zwierzęta futerkowe roślinożerne. Było to niezgodne z poleceniami Głównego Lekarza Weterynarii⁹ oraz Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii¹⁰, według których, w 2012 r. kontrolą należało objąć 100% ferm utrzymujących zwierzęta futerkowe. Nieprzeprowadzenie kontroli spowodowane było, jak podała Powiatowy Lekarz Weterynarii, chorobą właściciela gospodarstwa oraz brakami kadrowymi w Inspektoracie.

[Dowód: akta kontroli str. 736, 738, 803-809]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2 Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania ferm zwierząt

Opis stanu
faktycznego

W latach 2011-2013, do Inspektoratu nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące funkcjonowania ferm zwierząt. Z kolei do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii nie wpłynęły w tym okresie skargi na działalność Powiatowego Lekarza Weterynarii w zakresie nadzoru nad fermami zwierząt.

[Dowód: akta kontroli str. 542-544]

W związku z powyższym, Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od oceny działań Inspektoratu w ww. zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Poznań, 9 kwietnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Wojciech Domagalski
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis

⁹ Pismo Głównego Lekarza Weterynarii z 4 listopada 2011 r. (sygnatura GIWpuf.710ui.67/2011).

¹⁰ Pismo Zastępcy Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii z 29 listopada 2011 r. (sygnatura ChZ.912.5.52.2011).

